

Służba Liturgiczna

Msza św. w czwartki o 18.00 po Mszy św. spotkanie-zbiórka formacyjna

GRUPY MINISTRANCKIE

MINISTRANT

Słowo "ministrant" pochodzi od łacińskiego słowa "ministrare", to znaczy "służyć". Ministrant jako sługa Chrystusa cieszy się ze czci oddawanej Chrystusowi, bo służyć Mu oznacza z Nim królować.

Kandydat

Chłopiec, który przygotowuje się do podjęcia służby ministranckiej.

CHORALISTA - Posługa choralisty Główną funkcją choralisty, ministranta śpiewu, związana jest ze śpiewem oraz odpowiedziami w czasie Mszy św., w czasie sprawowania liturgii wykonuje on jednak jeszcze drugą funkcję - dzwonienie. Podczas Mszy św. ilość i sposób użycia dzwonków nie jest ściśle określony. Wiele diecezji ma swoje tradycje, których nie musi się zmieniać. W naszej parafii dzwonimy w następujących momentach:

- Trzykrotnie dzwonkami przed Epiklezą (wyciągnięciem rąk kapłana nad chlebem i winem)
- Podczas ukazania Hostii - trzykrotnie gong
- Na przyklęknienie kapłana - raz dzwonkami
- Podczas ukazania kielicha z Krwią Pańską - trzykrotnie gong
- Na przyklęknienie kapłana - trzykrotnie dzwonkami
- Po śpiewie „Baranku Boży”.

Dzwonienie to powinno towarzyszyć przyklęgnięciu celebransa, jednakże gdy przyklęka on gdy śpiew jeszcze trwa, należy poczekać na zakończenie i zadzwonić bezpośrednio po nim.

Używanie dzwonków i gongu podczas nabożeństw

- Podczas pieśni dzwonimy niejako kręcąc dzwonkami, a na słowo "Amen" trzy razy w sposób normalny
- Podczas błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem dzwonimy gongiem.....
- Gdy kapłan przyklęka przed tabernakulum (po schowaniu Najświętszego Sakramentu), dzwonimy trzy razy dzwonkami

Uwagi dodatkowe

W czasie Mszy św. jeden choralista powinien dzwonić dzwonkiem, drugi w gong.

Dzwonienie gongiem podczas ukazywania Najświętszych Postaci musi przebiegać w równych odstępach czasowych.

Ministrant dostosowuje siłę uderzenia do warunków panujących w świątyni. Jeżeli kościół jest pełen, uderza mocniej, jeżeli jest mało ludzi - lżej.

Dzwonienie powinno być czyste, aby łatwo można było odróżnić kolejne uderzenia.

MINISTRANT ŚWIATŁA

Posługa wobec świecy

Troska o świecę i świecznik

Świeca i świecznik wymagają stałej pielęgnacji. Po każdym zapaleniu świecy pozostaje stopiony воск.

Ministrant światła powinien dbać o wygląd świec i świecznika; po każdym nabożeństwie, podczas którego pełnił posługę, jest zobowiązany do oczyszczenia tych przedmiotów. Oto zasady, o których należy pamiętać przy pielęgnacji świec i świeczników:

- Świecznik powinien stać prosto, nie powinien być zalany woskiem, ani zakurzony
- Świeca na świeczniku powinna być oczyszczona, z obciętym knotem, ustawiona prosto, odpowiedniej wysokości i grubości

Poprawność wykonywania posługi

Ministrant światła musi kroczyć i stać prosto jak świeca. Obaj ministranci niosący świeczniki powinni być równego wzrostu i trzymać świece na równej wysokości. Należy je trzymać z boku, żeby były lepiej widoczne i by nie przeszkadzały w chodzeniu. Ministranci światła niosą świeczniki na zewnątrz, a więc prawy trzyma świecznik po prawej, lewy zaś po lewej stronie. Przy zwrotach wstecz przekłada się świeczniki z jednej ręki w drugą. Ministrant z prawej strony bierze lewą ręką świecznik za jego podstawę, prawą zaś ujmując go w połowie.

Lewy na odwrót; bierze podstawę prawą ręką, a świecznik ujmując lewą. Wysokość, na której niesiemy świecznik zależy od wysokości samego świecznika i świecy. W procesji Wejścia ministranci światła idą po bokach krucyferyusza; za ministrantami kadzidła. Ministranci światła nigdy nie przyklękają ani nie czynią skłonu ze świecami w ręce. Czynią to po złożeniu świec na ołtarzu, natomiast przy procesji Wyjścia - przed wzięciem ich z ołtarza. Podczas czytania Ewangelii zwracają się twarzą do siebie stojąc w takim miejscu, by nie zasłaniać czytającego, a równocześnie, by nie być w zbyt dużej odległości od ambony. Świece powinny być na jednej wysokości nawet, gdy ministranci nie stoją na jednym poziomie.

Posługa wobec pochodni

Troska o pochodnię

Pochodnia jest wykonana z drewna. Powinna mieć około 100 cm długości i około 5 cm średnicy.

U góry umieszcza się talerzyk zabezpieczający przed kapaniem wosku, a nad nim otwór do wkładania świecy. Świeca w pochodni jest krótka (ok. 20 cm). Ministrant światła niosący pochodnię stara się o:

- czystość świecy i całej pochodni
- o to, aby świeca stała prosto

Poprawność służenia

Pochodnie może nieść większa liczba ministrantów. Zawsze jednak powinna być to parzysta liczba, a każda para powinna być równego wzrostu i trzymać pochodnie na jednej wysokości. Pochodnie nosimy zawsze na zewnątrz procesji. Ministrant idący po prawej stronie trzyma pochodnię w prawej ręce, idący po lewej stronie - w lewej ręce. Druga ręka spoczywa na piersi. W podobny sposób trzymają ministranci pochodnie w czasie przyklęknięcia lub klęczenia.

Uwagi

Ministranci światła uważają, aby w czasie swojej posługi nie rozlewać wosku na posadzkę, ołtarz lub inne miejsce. · Należy do tej posługi dobierać ministrantów jednakowego wzrostu.

Jeżeli procesja przechodzi wąskim przejściem i ministranci światła (niosący świece) nie mogą iść obok krzyża - idą przed krzyżem.

MINISTRANT KSIĘGI

Posługa ministranta księgi

Poprawność pełnienia posługi

Jeżeli ministrant bierze do ręki mszał, aby go podać kapłanowi, czyni to w następujący sposób:

- ustawia się z zewnętrznej strony Celebransa, nie od strony środka kościoła,

- stoi w taki sposób, aby nie zasłaniać kapłana wiernym i nie zasłaniać mikrofonu,
- mszał opiera na ręce zwróconej w stronę kapłana, trzymając go w narożniku od spodu.
- Drugą ręką otwiera mszał, przewraca strony i zamyka go. Po zakończeniu modlitwy wiernych ministrant księgi kładzie mszał na podstawce i ustawia po lewej stronie ołtarza. Po komunii św. składa mszał i zabiera go.

MINISTRANT OŁTARZA

Posługa ministranta ołtarza

Posługa ministranta ołtarza jest jedną z najczęściej spełnianych czynności ministranckich.

W każdej mszy św., nie tylko w uroczystych celebracjach, trzeba podawać ampułki, dokonywać obmycia palców kapłana i oczyszczenia kielicha. Dlatego tę umiejętność zdobywa już kandydat na ministranta. Choć formację pogłębiającą związaną z tą posługą będzie przeżywał dopiero po kilku latach, to jednak od początku musi umieć te czynności poprawnie wykonywać.

Rozłożenie kielicha - Po zakończeniu modlitwy wiernych ministrant zdejmuje welon z kielicha i zostawia go na stoliku. Kielich natomiast bierze jedną ręką, drugą zaś podtrzymuje lekko palkę, aby nie upadła. Po dojściu do ołtarza kładzie kielich i rozkłada korporał w następujący sposób: 1 - w lewo, 2 - w prawo, 3 - w stronę kościoła, 4 - ku sobie. Później zdejmuje z kielicha palkę. Jeżeli są dodatkowe puszki, to po rozłożeniu kielicha stawiamy otwarte puszki na korporale - na 1,2,3 "kwadracie" korporału licząc rzędami od lewego górnego rogu

Podanie wina i wody - Gdy jest dwóch ministrantów, jeden trzyma wino (stoi po prawej stronie), a drugi wodę. Obaj trzymają ampułki od spodu, tak aby ksiądz mógł chwycić je za uszko. Po odebraniu ampułki z wodą czynią lekki skłon głową. Gdy jest jeden ministrant, bierze ampułkę z winem do prawej ręki, a z wodą do lewej. Po podaniu wina przekłada ampułkę z wodą do prawej dłoni, a ampułkę z winem odbiera lewą ręką.

Obmycie rąk - Jeden ministrant bierze lawaterz (jeśli nie ma to ampułkę z wodą) oraz tackę (idzie z prawej strony), drugi ministrant bierze ręczniczek. Gdy ksiądz wyciągnie ręce jeden obmywa ręce, a drugi podaje rozłożony ręczniczek. Po obmyciu czynią lekki skłon i odchodzą.

Puryfikacja - Bierzemy wodę i kiedy ksiądz wyciągnie kielich w naszą stronę wlewamy wodę, aż do momentu gdy ksiądz da znak lekko podnosząc kielich.

MINISTRANT KADZIDŁA

Posługa ministranta kadzidła

Poprawność pełnienia posługi

Obejmuje ona zarówno poprawność samych czynności ministrantów kadzidła (sposób niesienia, podawania do zasypania, przekazywania celebransowi, okadzania), jak też ogólnego sposobu zachowania się. T (turyferariusza) i N (nawikulariusza, niosącego łódkę) obowiązuje także poprawne przyklękanie, powolne chodzenie, właściwa postawa. Jednak oni, częściej może niż inni ministranci, wbiegają do kościoła lub wybiegają z niego, albo też trzymając kadzidło, nie potrafią dobrze przyklęknąć.

Rozpalanie ognia - Pierwszym zadaniem ministranta kadzidła jest rozpalenie ognia. Czyni to w miejscu do tego przeznaczonym przygotowując wcześniej potrzebne przedmioty: zapalki, węgielki, świecę. Węgielki rozpala najpierw nad płomieniem świecy, następnie rozżarza je mocniej przez dmuchanie i wreszcie uzyskuje pełne rozżarzanie przez ruch obrotowy kociołka. Wszystkie te czynności wykonuje odpowiednio wcześniej, aby węgielki były właściwie rozpalone. Oto sposób przygotowania:

- wyjęcie kociołka z kadzielnicy,
- ułożenie węgielków(a) w kociołku,
- rozpalenie węgielków nad płomieniem świecy,
- rozżarzenie węgielków przez ruch obrotowy kociołka,
- włożenie kociołka z węgielkami do kadzielnicy.

Trzymanie kadzidła - Sposób trzymania kadzielnicy w czasie procesji, podczas zasypania kadzidła, a także podczas okadzenia w dużym stopniu przyczynia się do pewnej powagi w pełnieniu posługi oraz czytelności znaku. Nie chodzi przecież o to, aby kadzidło "w ogóle było", lecz żeby w całym bogactwie ukazał się "znak kadzenia". T trzyma kadzielnicę zawsze lewą ręką, przy czym witkę kadzielnicy ujmuje dwoma lub trzema palcami, natomiast witkę łańcuszka nakłada na kciuk. Dzięki temu może jedną ręką regulować wysokość pokrywy kadzielnicy, podnosząc lub opuszczając łańcuszek kciukiem. N trzyma łódkę także w lewej ręce, a prawą w odpowiedniej chwili podnosi lub opuszcza wieczko.

Niesienie kadzidła w procesji - Jeżeli ministranci kadzidła idą razem w procesji, wtedy turyferariusz idzie po prawej stronie, a nawikulariusz po lewej. We wszystkich procesjach bez Najświętszego Sakramentu idą na czele procesji, przed krzyżem. Okadza on wówczas niesiony krzyż, więc kadzielnica powinna być z nim na jednej linii. W czasie procesji oraz wtedy, gdy stoją - turyferariusz trzyma kadzielnicę, tak jak i nawikulariusz łódkę, w lewej ręce, a prawą trzyma złożoną na piersi. Jeżeli ministranci kadzidła przychodzą do ołtarza i odchodzą od niego poza procesją, to najpierw idzie nawikulariusz, a za nim turyferariusz. T uważa, żeby kołysząc kadzielnicą, nie kołysał się równocześnie sam, lecz zachowywał przy tym spokojną postawę.

Zasypanie - Przy zasypaniu kadzidła T trzyma kadzielnicę lewą ręką za pierścień, przy czym kciukiem lewej ręki podciąga tak wysoko jak potrafi oczko łańcuszka. Prawą ręką ujmuje łańcuszki tuż nad pokrywą i podnosi kadzielnicę tak, aby kapłan mógł swobodnie nasypać kadzidło. Przybliża przy tym kadzielnicę do łódeczki uważając, żeby łańcuszki nie przeszkadzały przy zasypywaniu. Podnosząc kadzielnicę do zasypania nigdy nie chwyta za jej podstawę. Jest to nieestetyczne i grozi poparzeniem. Po zasypaniu kadzidła opuszcza kadzielnicę w dół i opuszcza pokrywę. N stoi zawsze po lewej stronie T. Łódkę trzyma lewą ręką, prawą zaś otwiera wieczko. Łyzeczka powinna być wysunięta, by celebrans mógł ją łatwo chwycić.

Podawanie kadzielnicy - Jeżeli przy ołtarzu posługuje diakon, wówczas T podaje mu kadzielnicę lewą ręką do jego prawej, prawą zaś podtrzymuje łańcuszki krótko, tuż nad pokrywą. Jeżeli natomiast ma wręczać kadzielnicę bezpośrednio kapłanowi, podaje mu prawą ręką pierścień do jego lewej ręki, lewą z kolei podaje łańcuszki podtrzymywane ponad nakrywką do prawej ręki. Odbierając kadzielnicę od celebransa prawą ręką odbiera górną jej część (obie nitki), lewą ręką zaś chwyta łańcuszki nad pokrywą, następnie opuszcza dolną część kadzielnicy, a górną przekłada do lewej ręki.

Okadzanie - Podczas okadzenia lewa ręka pozostaje bez ruchu na wysokości piersi, prawa natomiast chwyta łańcuszek nieco nad pokrywą. W tej pozycji wykonuje odpowiednie ruchy kadzidłem w stronę osoby lub rzeczy, które okadza. Czyni to lekko i swobodnie. Najświętszy sakrament okadzamy 3 razy po 3 "rzuty", celebransa okadzamy 3 razy po 2 "rzuty", natomiast lud 3 razy po 1 "rzucie". Zebrany lud Boży powinien czuć woń kadzidła, a nie widzieć unoszący się dym, czy, tym bardziej, słyszeć akt okadzania. Kadzidło najwyższej jakości, używane przez profesjonalistę, przede wszystkim się czuje (choć niewątpliwie dym jest też istotnym elementem).

Okadzanie osób i rzeczy - Okadzanie może być stosowane w bardzo różnych sytuacjach. Zawsze jednak wobec rzeczywistości, która ma bezpośrednio związek z Bogiem. Okadzamy osoby dlatego, że są one świątynią Boga i okadzamy rzeczy jeśli zostały one szczególnie Bogu poświęcone lub pobłogosławione, aby w nich była składana ofiara Bogu, i zanoszone do Niego modlitwy.

Troska o kadzielnicę i kadzidło - Zadaniem ministrantów kadzidła jest nie tylko służyć w czasie mszy św. i nabożeństw. Oni mają dbać także o sprawność i czystość kadzielnicy, o węgielki, a także o samo kadzidło, które ma być spalane w ogniu. Miejsce, gdzie znajduje się kadzielnica i gdzie "robi się ogień" nie powinno być całe zalane woskiem, zabrudzone, pełne porzrzuconych węgielków, połamanych zapalek i pudełek po zapalnikach. Czystość i porządek obowiązują także w tym miejscu kościoła. Szczególną troską ministranta kadzidła powinno być pozostawienie porządku po zakończeniu posługi. Węgielki należy wyjąć z kociołka. Zapaliki, świecę i inne przedmioty pozostawić na swoim miejscu. Jest to więc funkcja, która wymaga wcześniejszego przygotowania oraz pracy po skończeniu nabożeństwa.

Uwagi dodatkowe

Należy uważać, aby pełnienie funkcji ministranta kadzidła nie utrudniało lub nawet uniemożliwiało osobistego uczestnictwa ministranta w liturgii. Jeżeli T i N wychodzą z kościoła do zakrystii, to myślą i sercem pozostają przy ołtarzu. W zakrystii nie rozmawiają ani nie zajmują się innymi sprawami. Może zaistnieć konieczność ponownego uczestnictwa w mszy św. (jeżeli jest to msza św. obowiązująca).

Posługa ministranta kadzidła należy do najbardziej "ruchliwych" funkcji liturgicznych. Trzeba wiele razy przemierzać długą drogę na oczach ludu. Ministrant pełniący tę posługę musi więc pamiętać, aby każdy jego gest i krok był przemyślany i wykonany z odpowiednią powagą. Nie można dopuszczać do sytuacji, w której T i N wbiegają przed ołtarz, i wybiegają do zakrystii, jakby byli na boisku sportowym.

Ministranci wykonują niekiedy bardzo szybkie ruchy kadzidłem w celu podtrzymania ognia. Należy uważać, aby nie miało to charakteru zabawowego lub wprost śmiesznego, niezgodnego z duchem liturgii i właściwym rozumieniem "znaku kadzidła". Wszelkie "młynki" i "wiraże" są dopuszczalne tylko poza liturgią.

MINISTRANT WODY

Posługa ministranta wody

Poprawność pełnienia posługi

W czasie pełnienia posługi wykonuje następujące czynności:

- jeżeli jest poświęcenie wody, umieszcza kociołek z wodą na stoliku, w pobliżu celebransa lub trzyma go w ręce,
- po poświęceniu podaje celebransowi kropidło i podsuwa kociołek z wodą święconą do zamaczania kropidła,
- jeżeli celebrans podaje mu zaraz wodę święconą, dotyka prawą ręką kropidła i żegna się pobożnie,
- podczas pokropienia idzie kilka kroków za kapłanem, po jego lewej stronie,
- naczynie trzyma w lewej ręce, a prawą kładzie na piersi,
- po dojściu do ołtarza odbiera od celebransa kropidło i odnosi wszystko na stół. Następnie wraca na swoje miejsce i uczestniczy w liturgii. Woda odgrywa bardzo ważną rolę w liturgii. Jest znakiem oczyszczenia i znakiem życia. Wszyscy zostaliśmy ochrzczeni „z wody i z Ducha Świętego”. Ministrant wody troszczy się o to, aby ten znak był otaczany szacunkiem.

MINISTRANT MITRY I PASTORAŁU

Posługa ministranta mitry i pastorału

Ministrant mitry

Funkcja taka jest spełniana tylko wtedy, gdy liturgii przewodniczy biskup. Do zadań ministranta mitry należy:

- przygotować i założyć na ramiona welon,
- oczekiwać na biskupa w odpowiednim miejscu. Jeżeli biskup ubiera się w zakrystii, czeka razem z wszystkimi w zakrystii, jeżeli zaś biskup ubiera się przy ołtarzu, wtedy staje w pobliżu i czeka, aż kapłan wręczy mu mitrę,
- w procesjach - Wejścia i Wyjścia idzie razem z ministrantem pastorału na końcu, za biskupem, mitrę trzyma przez welon, który ma założony na ramionach. Podczas trzymania mitry łokcie swobodnie przylegają do tułowia, a dłonie są wzniesione na wysokość pasa,
- podchodzi na wezwanie księdza kapelana i podaje mu mitrę albo odbiera ją od niego.

Ministrant pastorału

Jego funkcja jest podobna do funkcji ministranta mitry. Powinni być więc równego wzrostu. Do komunii św. mogą przystąpić w ten sposób, że przez odpowiednią chwilę jeden z nich trzyma mitrę i pastorał, a następnie czyni to drugi. Ważne jest, aby welon, używany przez ministrantów mitry i

pastorału nie był welonem, używanym do błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem (z napisem IHS).

Mały słowniczek liturgiczny

ABSOLUCJA rozgrzeszenie - udzielane przez kapłana w sakramencie pokuty odpuszczenie grzechów

ADORACJA oddanie czci, uwielbienie, uniżenie się przed Bogiem, hołd oddawany Bogu

AKOLITA posługujący w liturgii (przygotowuje ołtarz i dary ofiarne oraz pomaga w Rozdawaniu Komunii św. i udzielaniu Komunii chorych)

AKOLITKI lichtarze z płonącymi świecami używane w czasie czytania Ewangelii oraz w procesjach niesione obok krzyża

ALBA długa, biała spodnia szata liturgiczna (kapłana i służby liturgicznej w czasie liturgii), symbolizująca łaskę chrztu św.

ALUMN student Seminarium Duchownego (częściej używa się określenia kleryk).

AMBONA miejsce do czytań biblijnych oraz wygłaszania homilii (kazań), dziś najczęściej pulpit zwany ambonką usytuowany w prezbiterium.

AMPUŁKI są to naczynia liturgiczne w kształcie małych dzbanuszków w których podaje się wino i wodę do mszy św.

ANIOŁ PAŃSKI modlitwa odmawiana rano, w południe i wieczorem dla uczczenia Wcielenia Bożego i macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny.

ANTYFONA refren rozpoczynający i kończący psalm w liturgii godzin, używany też podczas Mszy św. i w nieszporach.

APOKRYFY księgi wczesnochrześcijańskie tematycznie związane z Pismem św. (często zawierają opisy z życia Pana Jezusa).

APOSTOLAT urząd głoszenia Ewangelii i posługa sakramentalna (duchownego), w przypadku świeckich - czynne zaangażowanie w Kościele poprzez przykład życia i modlitwę.

APSYDA półkolista wnęka w ścianie kościoła lub kaplicy, zwykle w niej miejsce na tabernakulum lub krzesła dla kapłana

ARCHIDIECEZJA jednostka terytorialna administracji kościelnej.

ARCYBISKUP tytuł biskupa stojącego na czele archidiecezji (metropolii).

ASPERSJA liturgiczne pokropienie wiernych wodą święconą jako przypomnienie chrztu, jego skutków i zobowiązań.

ASYSTA diakon lub dwaj diakoni towarzyszący biskupowi bądź kapłanowi w uroczystej celebracji.

AUREOLA koło otaczające głowy świętych (symbolizujące świętość).

BALDACHIM ozdobny daszek lub ozdobna osłona z materiału nad godnymi czci miejscami i osobami, przede wszystkim jako osłona niesiona nad Najświętszym Sakramentem.

BAPTYSTERIUM wolno stojąca kaplica chrzcielna lub element dawnych kościołów biskupich, w kościołach parafialnych przeważnie tylko chrzcielnica.

BAZYLIKA w sensie architektonicznym - kościół wielonawowy (nawa główna wyższa od naw bocznych), basilica minor - tytuł nadawany znacznieszym kościołom.

BEATYFIKACJA uznanie za błogosławioną, osobę zmarłą w opinii świętości (poprzedzone procesem beatyfikacyjnym)

BIBLIA Pismo Święte - zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego zawierających słowo skierowane do ludzi przez Boga.

BIERZMOWANIE sakrament wtajemniczenia chrześcijańskiego, w którym człowiek otrzymuje w szczególny sposób Ducha Świętego.

BINACJA dwukrotne odprawianie Mszy św. jednego dnia (prawa binacji udziela Biskup).

BIRET nakrycie głowy duchownych katolickich.

BISKUP zwierzchnik Kościoła lokalnego (diecezji), który przewodniczy wspólnocie wiernych mocą bezpośredniego apostolskiego pełnomocnictwa.

BŁOGOSŁAWIEŃSTWO życzenie uzyskania specjalnej przychylności Bożej dla jednostki, wspólnoty lub rzeczy przez odpowiednie słowa i towarzyszące im gesty sakralne, modlitwa nad rzeczą lub

osobą w celu uproszenia pomocy od Boga.

BREWIARZ księga do odprawiania modlitwy uświęcenia dnia (liturgii godzin) przez duchownych i świeckich.

BURSA sztywna torebka do zawieszenia na szyi, na naczynie z Komunią chorych.

CARITAS czynne praktykowanie chrześcijańskiej miłości bliźniego lub organizacja dobroczynna działająca w Kościele.

CELEBRANS osoba przewodnicząca zgromadzeniu liturgicznemu (najczęściej kapłan).

CEREMONIARZ osoba przygotowująca i koordynująca różne posługi oraz dbająca o spokojny, harmonijny przebieg uroczystości.

CHORAŁ oficjalny śpiew Kościoła (jednogłosowy), lub księga zawierająca śpiewy liturgiczne.

CHRZEST pierwszy i najpotrzebniejszy sakrament, uwalnia od grzechu pierworodnego i wszystkich innych grzechów i włącza do Kościoła.

CHRZEŚCIJAŃSTWO religia założona przez Jezusa Chrystusa. W ciągu wieków swej historii rozpadło się na: Katolicyzm, Prawosławie, Protestantyzm.

OŁTARZ ADORACJI (CIEMNICA) miejsce w kościele gdzie przechowuje się Najświętszy Sakrament w noc z Wielkiego Czwartku na Wielki Piątek.

CINGULUM pasek służący do przepasywania alby, element stroju liturgicznego.

CREDO wyznanie wiary (łac.. credo - wierzę).

CUSTODIA (kustodia) - naczynie, w którym przechowuje się Najświętszą Hostię do wystawienia w monstrancji.

CYBORIUM puszka (naczynie) do przechowywania Eucharystii pod postacią chleba.

DARY OFIARNE rzeczy i akty wewnętrzne, które człowiek składa Bogu w czasie Mszy św. Przede wszystkim są to dary chleba i wina, które oznaczają wszelką ofiarę człowieka.

DZWONKI OŁTARZOWE pojawiły się w liturgii w wieku XIII, zwracają uwagę wiernych na zmianę postawy liturgicznej, zwołują lud i wielbią dźwiękiem Boga.

HOMILIA (kazanie) jest to słowo kapłana skierowane do wiernych na tle usłyszanych czytań biblijnych.

HYMN uroczysta pieśń śpiewana na cześć Boga lub świętych.

KIELICH jest to naczynie liturgiczne w którym w czasie mszy św. składa się wino do konsekracji.

KOMŻA krótsza szata liturgiczna, zawsze koloru białego; od IX wieku strój ministranta.

KUSTODIA jest to mała puszka, w niej przechowuje się Najświętszą Hostię przeznaczoną do monstrancji.

LEKCJONARZ księga zawierająca czytania biblijne na poszczególne dni w roku.

MINISTRANT członek ludu Bożego, który w czasie sprawowania liturgicznych obrzędów spełnia posługę pomocniczą w sposób określony przepisami Kościoła.

MONSTRANCJA przedmiot liturgiczny w którym umieszcza się Hostię celem adoracji lub procesji.

ODPUST PARAFIALNY uroczystość, w której parafia w sposób szczególny czci swego Patrona.

OŁTARZ jest to stół na którym składa się Najświętszą Ofiarę i przy którym rozdziela się Ciało Pańskie.

ORACJA uroczysta modlitwa odmawiana przez kapłana w imieniu wiernych.

ORNAT wierzchnia ozdobna szata liturgiczna kapłana odprawiającego Mszę św.

PALKI służą do nakrycia kielicha mszalnego; kwadratowy kawałek usztywnionego płótna.

PASCHAŁ świeca symbolizująca Zmartwychwstałego Chrystusa.

PASTORAŁ ozdobna laska używana przez biskupa jako symbol posługi pasterskiej otrzymanej od Chrystusa.

PATENA naczynie liturgiczne, na którym składa się w czasie Mszy św. chleb do konsekracji

PREZBITERIUM część kościoła, w której znajduje się ołtarz główny.

PROCESJA uroczysty pochód religijny połączony ze śpiewem.

RESPONSORIUM powtarzane wersety psalmu stanowiące odpowiedź człowieka na Słowo Boże.

SANCTISSIMUM łacińska nazwa Najświętszego Sakramentu.

SŁUŻBA LITURGICZNA zespół ludzi, chłopców i dziewcząt, którzy w czasie sprawowania

liturgicznych obrzędów spełniają posługę w sposób określony przepisami Kościoła.

STUŁA część stroju liturgicznego - znak władzy kapłańskiej.

ŚWIĄTYNIA miejsce gdzie Bóg jest szczególnie obecny i czczony

TABERNAKULUM miejsce w kościele, w którym przechowuje się Najświętszy Sakrament

WELON NA KIELICH tkanina (chusta), którą nakryty jest kielich do momentu przygotowania darów ofiarnych; ponownie kielich nakrywa się tym welonem po Komunii św.

WIERNOŚĆ SŁOWU dobry ministrant to taki który w życiu codziennym dotrzymuje Panu Bogu i ludziom obiecanego słowa.

WODA ŚWIĘCONA jest wodą pobłogosławioną przez kapłana, przeznaczoną do czynności liturgicznych.

Modlitwy lektora

I modlitwa

Boże wszechmogący, który przyjąłeś nas do służby lektora, błogosław nam, abyśmy wyraźnie czytali słowa Pisma świętego i życiem naszym świadczyli o tym, co ustami czytamy. Amen.

II modlitwa

Panie, oto stoję wobec tajemnicy Twego słowa. Potrzeba mi głębokiej wiary, by wyznać, że jest to słowo zbawcze, objawiające jedyną Prawdę, dające życia, że „stało się Ciałem”, że działa w Kościele prze Twego Ducha.

Panie, chcę być Twoim pojętnym uczniem, chcę być słuchaczem i świadkiem Twego słowa. Wiem, że potrzeba do tego czystych warg; oczyść je, Panie. Przysięgam walczyć z wszelkim słowem płamiącym usta; złośliwym i nieczystym, kłamliwym i nieroztropnym. Wierzę, Panie, że otwierając karty Pisma, spotykałem się z Twoim słowem. Czy jednak przyjmuję je, zgłębiam i rozważam? Czy je kocham? Czy odpowiada na nie modlitwą?

Panie, moją misją jest gromadzić i budować wspólnotę dobrą, zwoływać Kościół własnym życiem i przykładem; wspieraj to działanie, Panie. Uczyń wrażliwym naprawdę; że jestem odpowiedzialnym za zbawienie drugich.

Panie, Wcielone Słowo, podejmę z ufnością to wielkie zdanie; Ty jesteś przecież moim Mistrzem, Ciebie chcę nieść ludziom w sercu, w dłoniach, na wargach. Bądź ze mną, Panie. Amen.

III modlitwa

Panie, oto stoję wobec wielkiej tajemnicy Twego Słowa, które mam przekazywać innym. Pomóż mi być najpierw dobrym słuchaczem i świadkiem Twego Słowa. Oczyść moje wargi od wszelkiej nieczystości, uczynń mnie swoim narzędziem, bym mógł nieść Cię ludziom w sercu, w dłoniach, na wargach.

Amen

Modlitwy ministranta

Modlitwa przed służeniem

Oto za chwilę przystąpię do ołtarza Bożego, do Boga, który rozwesela młodość moją. Do świętej przystępuję służby. Chcę ją dobrze pełnić. Proszę Cię, Panie Jezu, o łaskę skupienia, by myśli moje były przy tobie, by oczy moje były zwrócone na ołtarz, a serce moje oddane tylko tobie.

Amen

Modlitwa po służeniu

Boże, którego dobroć powołała mnie do Twej służby, spraw, bym uświęcony uczestnictwem w Twych tajemnicach, przez dzień dzisiejszy i całe me życie, szedł tylko drogą zbawienia.

Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen

INNE MODLITWY

ADWENT

Przed Mszą Świętą

Panie Jezu, ciemno teraz jest i zimno, gdy przychodzimy na Twoją świętą służbę. Ciemno i zimno było na świecie, zanim Ty przyszedłeś. Ciemno jest i zimno jeszcze dzisiaj tam, gdzie Ciebie nie ma. Przyjdź więc, Zbawicielu, i wejdź do serc wszystkich ludzi. Także do naszych serc przychodź ciągle od nowa, abyśmy wzrastali jako dzieci Boże. I niech przez tę służbę przy ołtarzu dusze nasze przygotowują się na wielkie święto Twego narodzenia. Będziemy się starali służyć jak najlepiej. Amen

Po Mszy Świętej

Panie Jezu, chcemy teraz w ciągu dnia być posłuszni i pilnie się uczyć jak wybrani do Twej świętej służby. Musimy wszystkim dawać dobry przykład. Byliśmy teraz tak blisko Ciebie przy ołtarzu i otrzymaliśmy Twoją łaskę. Chcemy o tym pamiętać przez cały dzień. Najświętsza Maryjo Panno, ku Twojej czci odprawia się teraz uroczyste roraty. Uproś nam łaskę, abyśmy się godnie przygotowali na święte narodzenia naszego Pana i Zbawiciela. Archaniele Gabrielu, naucz nas, jak mamy wykorzystać dla naszych dusz ten święty czas Adwentu. Amen

BOŻE NARODZENIE

Przed Mszą Świętą

Panie Jezu! Także i Ty byłeś kiedyś dzieckiem tak jak my. O tym chcemy ciągle pamiętać w okresie Bożego Narodzenia. Jak chętnie służymy Ci teraz! Tak, jak Twoja Droga Matka Cię obsługiwała, jak święty Józef Cię ochraniał, jak pastuszkowie i Trzej Mędrcy ze Wschodu oddali Ci pokłon, tak samo chcemy i my teraz sprawować naszą służbę z serdeczną miłością i troskliwością, i z pełnym czci uwielbieniem. Albowiem Ty, Małe Dzieciątko, jesteś naszym Panem i Bogiem. Amen

Po Mszy Świętej

Panie Jezu, Ty przyszedłeś jako dziecko na świat i stałeś się człowiekiem, abyśmy stali się dziećmi Bożymi, Twoje życie w nas wzrastało i potężnie się rozwijało. Albowiem jako dzieci Boże nie możemy stać w miejscu, lecz musimy ciągle wzrastać w latach mądrości, a zwłaszcza łasce Bożej. Kochana Matko Jezusa, bądź także naszą Matką. Amen

WIELKI POST

Przed Mszą Świętą

Panie Jezu, w tym świętym czasie Wielkiego Postu chcę służyć Ci lepiej niż zwykle. Obiecuję Ci, że nie będę się rozglądał ciekawie po kościele, ale będę uważał dokładnie na to, co mam czynić i odpowiadać. Chcę spełniać swą służbę przed Tobą, a w czasie niej chcę także modlić się za naszą parafię, za Ojczyznę, święty Kościół, który jest Twoim królestwem na ziemi! Archaniele Michale! Pomóż mi spełnić moją służbę przy ołtarzu tak dzielnie, jak Ty spełniasz swą służbę u tronu Najwyższego. Amen

Po Mszy Świętej

Panie Jezu! Teraz zakończyłem moją zaszczytną służbę przy Tobie. Ale w ciągu dnia moi rodzice, nauczyciele oraz dzieci w szkole poznać mają z mego zachowania się, że rano stałem bliżej Ciebie niż inni. Proszę Cię, abyś raczył powołać kogoś z nas, Twoich małych sług, do stałej służby Twojej jako kapłana. Albowiem dziś zwłaszcza potrzeba Twemu Kościołowi wielu dzielnych kapłanów. Archaniele Michale, Stróžu Kościoła Chrystusowego, naucz nas ofiarności i dzielności w służbie Chrystusa. Amen

CZAS WIELKANOCNY

Przed Mszą Świętą

Panie Jezu, w tym czasie Wielkanocnym służymy Ci ze szczególną radością. Albowiem Ty powstałeś z martwych, zwyciężyłeś grzech, szatana i śmierć. W Tobie i my zwyciężymy wszystko, co jest złe i niskie, a po świętym życiu chrześcijańskim kiedyś z Tobą zmartwychwstaniemy. Dlatego cieszymy się tak w tym czasie i służymy Ci pięknie i pogodnie niż zwykle. Maryjo, Matko Boża, udziel mi swej radości wielkanocnej i módl się za nami. Amen

Po Mszy Świętej

Panie Jezu, bądź nadal przez cały dzień z nami, jak niegdyś po zmartwychwstaniu przez 40 dni z wielką miłością nawiedziłeś swoich Apostołów, aby ich pocieszyć i pokrzepić pokojem i radością swojej bliskości. I my potrzebujemy Twojej bliskości i pomocy, abyśmy zawsze pogodnie i mężnie walczyli o Twoje królestwo, za Twój święty Kościół i w tej walce stawali się z dnia na dzień silniejsi, dzielniejsi. Amen

ZESŁANIE DUCHA ŚWIĘTEGO I CZAS ZWYKŁY

Przed Mszą Świętą

Panie Jezu Chryste, Ty kiedyś wrócisz na ziemię, aby zebrać żniwo dusz dla nieba. Z ołtarza codziennie promieniujesz słońcem łaski na rolę serc Twoich wiernych, a my, ministranci, stoimy tak blisko tego słońca. Niech więc dusze nasze dojrzewają do nieba w tym słońcu. Chcemy też pomagać jako mali pracownicy w Twej winnicy, aby żniwo Twoje dojrzewało i było bogate. Jesteśmy dumni ze swej służby i chcemy ją dobrze sprawować. Amen

Po Mszy Świętej

Panie Jezu, prosimy Cię po tej Mszy świętej, pozwól jednemu z nas zostać kapłanem. Powiedziałeś przecież sam: "Żniwo jest wielkie, lecz robotników mało". Powołaj, kogo chcesz, a my wszyscy chcemy pozostać przez całe życie wiernymi i dzielnymi pracownikami w winnicy Twego Kościoła. Chcemy być uczciwymi ludźmi, którym można zawsze zaufać, i dobrymi chrześcijanami. Archaniele Michale, Ty kiedyś w wielkim dniu żniwa pójdziesz przed Panem, gdy w swej chwale powróci. Prosimy Cię Aniele sądu, bądź teraz Aniołem, którym nas chroni i za nas walczy. Amen

Polecamy:

Liturgiczna służba ołtarza: <http://jan-lso.ugu.pl/>

Duszpasterstwo Służby Liturgicznej <http://ministrant.tabs.pl>